

Csaba László: hazánkkal fog példát statuálni Nyugat-Európa

Most már látszik, hogy hiba volt márciusban eltörölni a forintsávot, mondta el az mfor.hu-nak Csaba László közgazdász. Szerinte a vezető nyugati államok nem érdekeltek Magyarország könnyített euróövezeti tagságában. Ha újra visszaáll a bizalom, akkor remélhetőleg a bankok ismét elkezdnek majd hitelezni. Az mindenesetre kártékony gyakorlat, hogy kiszárítják a kelet-európai bankokat, véli az akadémikus.

"A leánybankok jól keresnek a gyenge forinton" (Fotó: MTI)

Valószínűtlen, hogy könnyített eljárással vennék fel hazánkat az euró előszobájának számító ERM II-be vagy az euróövezetbe, mert - több technikai ok mellett - a nyugati államok ebben nem érdekeltek, állítja Csaba László.

Egyelőre nem érdemes belépni az ERM II-be

Az nyilvánvaló, hogy ha már 2002-ben vagy 2006-ban csatlakozunk az európai árfolyam mechanizmushoz, akkor ma nem lennénk ilyen mély válságban. De ez a vonat elment, és azok az évek, amiket elvesztegettünk, pótolhatatlanok, fűzte hozzá.

A Corvinus Egyetem tanára úgy véli, a jelenlegi helyzetben nem javasolt belépni az ERM II-be. Márciusig egyébként is működött a forintsáv, amit a Magyar Nemzeti Bank (MNB) határozott meg, és ez lényegében az ERM-rendszerhez hasonló volt. (Azzal a különbséggel, hogy az ERM II esetében a sávot az Európai Központi Bank is biztosítja a saját tartalékával.)

A sávot akkor eltöröltük, mert az euró/forint árfolyam 250 körül mozgott, és az volt a többségi

vélemény, hogy a magyar valuta tovább fog erősödni. Érdekesség, hogy a megszüntetett sáv alsó határa 324 lenne - ezt a határt pedig még mindig nem érte el a forint. De ma már nincs meg a magyar fizetőeszköznek ez a mankója, pedig egy annyira eladósodott országnak, mint hazánk, indokolt lehet ilyen segédeszközöket igénybe venni, figyelmeztet Csaba László.

Mint mondta, ma már annyira kicsi a hitelesség, hogy az árfolyamsávot sem lehet visszaállítani. Akármilyen számot mondana a jegybank, azt a piac kételkedve fogadná, és egyből tesztelnék a határokat - vagyis szerinte a lejtőn nincs megállás. Igaz, ha lenne árfolyamsáv, akkor ma nem lenne hír, hogy 303 vagy akár 309 forint az euró.

A lengyelek már tavaly nyáron eldöntötték a csatlakozást az ERM II-höz, és jelenleg sokkal jobbak a makromutatóik, mint Magyarországnak. Esetükben a csatlakozás előremenekülés, amit azért engedhetnek meg maguknak, mert jóval kisebb az államadósságuk, mint a mienk, másrészt az ügyben kialakult egy politikai és szakmai konszenzus.

A látszatot mentik a nagy tagállamok

Az eurócsatlakozás másik feltétele a nyugati államok magatartása, amelyek - Csaba László szerint - nem igazán érdekeltek ennek megkönnyítésében. Ennek oka, hogy - állítja a közgazdász - a nagy államok többször megsértették a stabilitási egyezményt, ami miatt kínos lehet nekik ilyen "nullás országgal" kivételt tenni, mint Magyarország.

A franciák, az olaszok és a németek idén meg fogják sérteni a három százalékos deficitre vonatkozó előírásokat - Spanyolország, Hollandia vagy Lengyelország viszont a határon belül fog maradni. Tehát a nagy tagállamok Magyarországgal fognak példát statuálni és legalább a látszatot megmentik, emelte ki a közgazdász.

Nincsenek nagy bajban a bankok

A kelet-európai euróbevezetés ötlete a bankrendszer megmentése miatt vetődött fel, ám ennek mértéke még nem tisztázott. Csaba László szerint a régió bankjainak a helyzete nem olyan rossz, mint sokan gondolják, és minden attól függ, helyreáll-e a bizalom Nyugaton, és megindul-e bankközi hitelezés. Ha megszûnne a nyugati kormányok kapkodása, akkor ez visszaállíthatná a bizalmat, ami önmagában sok országot túllendíthetne a bajokon.

A magyarországi nagy bankoknál sincs tökehiány, sőt a nyugati anyabankokat a legtöbb esetben már feltőkésítették. Ezért olyan bankmentésre egészen biztosan nem lesz szükség, mint ami a Royal Bank of Scotlandnál történt, mondja a közgazdász.

Az egy másik történet, hogy az anyabankok - rövidlátásuk miatt - esetleg bedöntik a keleti leányokat. Ez extrém eset, amire nem lehet előre felkészülni - jelentette ki Csaba László. Remélhetőleg azonban a bankok visszatérnek a hitelezéshez, mert nekik is ez az üzlet. Egy bankvezér ritkán marad a posztján, ha leállítja a hitelek folyósítását.

Persze más kérdés az állami befolyás alá került nagy bankok piaci politikája, hiszen egy állami hivatalnok mindig talál ürügyet arra, hogy ne csináljon semmit, figyelmeztet a szakember. Márpedig most bürokraták kezébe került néhány bank.

Gyurcsány és Orbán is megszólalt

Gyurcsány Ferenc miniszterelnök a napokban egy 100 milliárd eurós európai bankmentő csomagról beszélt, amely azonban már elvesztette aktualitását. Csaba László szerint ezt még októberben kellett volna tető alá hozni. Akkor azonban a vezető tagállamok megfúrták az egységes bankmentő csomag ötletét, majd hazarohantak és a többszörösét elköltötték annak, amit végül nem raktak be a közösbe, jegyezte meg a Corvinus Egyetem tanára. A vezető államokon tehát elhatalmasodott a nacionalizmus, mert még azt hiszik, hogy van még például német bankrendszer - holott már régen nincs.

Orbán Viktor, a Fidesz elnöke a közelmúltban a rendszerváltás idején kötött megállapodás felrúgásáról beszélt - nevezetesen arról, hogy most nem látják el pénzzel Kelet-Európát. Csaba László szerint ezek a megállapodások csak implicit születtek meg, kölcsönösen feltételeztük egymásról, ki mit fog lépni.

Szerinte az mindenesetre kártékony gyakorlat, hogy kiszárítják a kelet-európai bankokat, és azok azonnali "lerablására" törekednek. Be kell látni például, hogy a leánybankok a gyenge forinton nagyon jól keresnek. De remélhetőleg idővel racionálisan fognak viselkedni, és ismét megkezdik a hitelezést, tette hozzá végezetül a közgazdász.

Varga M István